

SXEDIO-B.62

24.7.1974: ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΗΓΕΤΕΣ ΚΑΙ Ο ΤΥΠΟΣ ΧΑΙΡΕΤΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΛΑΥΚΟ ΚΛΗΡΙΔΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΟΝΙΖΟΥΝ ΟΤΙ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΜΕΤΡΙΟΠΑΘΗ ΚΑΙ ΚΑΛΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟ. Ο ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ ΣΕ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΠΟΥΛΕΝΤ ΕΤΖΕΒΙΤ ΤΟΝΙΖΕΙ ΟΤΙ ΣΥΜΜΕΡΙΖΕΤΑΙ ΠΛΗΡΩΣ ΤΙΣ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΕΙΛΙΚΡΙΝΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Η εφημερίδα "Ταϊμς" σε ανταπόκριση από την Ουάσιγκτων έγραφε στις **24** Ιουλίου:

Στις ΗΠΑ δεν υπήρξε έκπληξη παρά μόνο μερική ανησυχία επί της ανόδου της νέας Ελληνικής Κυβερνήσεως και έκπληξη και καλωσόρισμα για τον διαορισμό του κ. Γλαύκου Κληρίδη ως Προέδρου της Κύπρου. Επίσημα το Στέιτ Ντηπάρτμεντ δεν προέβη σε καμμιά δήλωση.

Καλώς πληροφορημένοι επίσημοι, σχολιάζοντας ιδιωτικώς δήλωσαν ότι ο κ. Κληρίδης, θα εξασφαλίσει αμερικανική υποστήριξη. Πλέον σημαντικό, είπαν, είναι ότι ο κ. Μπουλέντ Ετζεβίτ άφησε να εννοηθεί ότι είναι αποδεκτός από την Τουρκία.

Το κύριο πλεονέκτημα του κ. Κληρίδη στην άποψη αυτή των αμερικανών είναι ότι μπορεί να βοηθήσει στην αποτροπή της ούτε καλουμένης διπλής ενώσεως που σημαίνει διχοτόμηση, πράγμα που οι αμερικανοί προσπαθούν να πείσουν την Τουρκία να μη την εφαρμόσει.

Ενώ ο κ. Κληρίδης θεωρείται σαν ο πλέον "συμβιβαστικός ο υποψήφιος" η ξαφνική εμφάνιση του σήμερα εξέπληξε την αμερικανική διοίκηση. Δεν εσχεδιάσθη κάτι τέτοιο ελέχθη.

Και ως έγινε ήδη απραδεκτό, ο υφυπουργός Εξωτερικών κ. Σίσκο έχει προειδοποιήσει τις Αθήνες για μια αλλαγή φρουράς.

Αντίθετα οι αλλαγές στην Ελλάδα εσχεδιάσθησαν.

Εξάλλου σε ανταπόκριση του Α. Μ. Ρέντελ διπλωματικού ευεργέτη της, έγγραφε:

Ο διορισμός του κ. Γλαύκου Κληρίδη ως προέδρου θεωρείται σαν λογική ενέργεια στην προσπάθεια επιστροφής της συνταγματικής τάξης, στην Κύπρο. Στην πραγματικότητα εχαιρετίσθη ευρέως στο Λονδίνο και η επίσημη αντίδραση είναι κάπως συγκρατημένη ακόμη.

Εκπρόσωπος του υπουργείου Εξωτερικών δήλωσε απλώς ότι ο κ. Στέφεν Ολβερ βρετανός ύπατος Αρμοστής στη Λευκωσία έχει πληροφορηθεί από τον κ. Κληρίδη ότι διορίσθη πρόεδρος και ο εκπρόσωπος είπεν ότι αυτό εξετάζεται.

Η συγκρατημένη αυτή υποδοχή εν τούτοις προέρχεται από μερικές αμφιβολίες για τη νομική θέση και του γεγονότος ότι η βρετανική κυβέρνηση αναγνωρίζει τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο ως τον δικαιοματικά πρόεδρο και ότι υποστηρίζει την επαναφορά του.

Οποιαδήποτε και αν είναι η ακριβής νομική του θέση ο κ. Κληρίδης έχει ισχυρά δικαιώματα να είναι πρόεδρος αυτή τη στιγμή σε αντικατάσταση του κ. Νίκου Σαμψών που ανέλαβε την εξουσία με την υποστήριξη της Εθνικής Φρουράς χωρίς συνταγματικό δικαίωμα.

Βάσει του άρθρου **44** του Συντάγματος της Κύπρου προβλέπεται ότι στην απουσία του Προέδρου, ο Πρόεδρος της Βουλής αναλαμβάνει την προεδρία.

Ο κ. Κληρίδης είναι Πρόεδρος της Βουλής από το **1960** και ως εκ τούτου βάσει του συντάγματος είναι δικαιολογημένος στην ανάληψη της προεδρίας εφ' όσον χρόνο ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος απουσιάζει από την Κύπρο. Προς το παρόν η επιστροφή του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου θα κρατήσει ζωντανό τον εσωτερικό διαχωρισμό μεταξύ των ελληνοκυπρίων.

Ο κ. Κληρίδης είναι ένας επιτυχής δικηγόρος και αρχηγός του Ενιαίου Κόμματος, ο οποίος όταν τον γνωρίσεις δίδει άμεση την εντύπωση φιλίας, μετριοπάθειας και καλής αντιλήψεως σε μια

ατμόσφαιρα στην οποία όλα αυτά τα προσόντα είναι πολύ σπάνια.

Στην παρούσα κατάσταση έχει ακόμη ένα μεγάλο πλεονέκτημα του κ. Κληρίδη, είναι ότι είναι φίλος του αντιπροέδρου κ. Ντενκτάς.

Από της κυπριακής κρίσεως του **1968** ο κ. Κληρίδης και ο κ. Ντενκτάς κατέστησαν ηγέτες των αντιπάλων πλευρών στις ενδοκυπριακές συνομιλίες, οι οποίες βοήθησαν στη μείωση της εντάσεως.

Εξάλλου ο ανταποκριτής των "Τάιμς" στη Γενεύη μετέδωσε τα εξής: Ο Λόρδος Κάρατον, ο πρώην γενικός κυβερνήτης της Κύπρου, χαρακτήρισε σήμερα τον κ. Κληρίδη ως ένα άνθρωπο από εκείνους που γνωρίζει και ο οποίος στη δύσκολη αυτή στιγμή μπορεί αν ενώσει την Κύπρο.

Αυτό φυσικά εξαρτάται από το γεγονός ότι ο κ. Κληρίδης δεν προσπαθεί να διώξει τον Πρόεδρο Μακάριο, αλλά να γεφυρώσει το χάσμα".

Εξ άλλου η ίδια εφημερίδα σε ανταπόκριση της από την Αγκυρα στις **26** Ιουλίου **1974** έγραφε:

Η θερμή σχέση που ανεπτύχθη τις τελευταίες **48** ώρες μεταξύ του πρωθυπουργού της Τουρκίας κ. Ετζεβίτ και του έλληνα πρωθυπουργού κ. Καραμανλή συνέχισε να ανέρχεται σήμερα, παρά την ενίσχυση εκ μέρους της Τουρκίας των δυνάμεων της στην Κύπρο.

Ανταποκριτής του πρακτορείου Ρόιτερ είχε μεταδώσει ότι τουρκικός στόλος από **25** πλοία που έφθασαν στα ανοικτά της Κερύνειας σήμερα το πρωί μετέφεραν μόνο προμήθειες για τις τουρκικές δυνάμεις εισβολής, αλλά όχι στρατό, άρματα και πολεμοφόδια.

Μετά τα τηλεγραφήματα του κ. Ετζεβίτ προς τον κ. Καραμανλή χθες έφθασε σήμερα στην Αγκυρα ένα εξίσου φιλικό και συμβιβαστικό μήνυμα από τον έλληνα πρωθυπουργό.

Μετά από επίσκεψη του προς τούρκους στρατιώτες στο Νοσοκομείο της Αγκυρας ο κ. Ετζεβίτ δήλωσε στους δημοσιογράφους:

Υπάρχουν τώρα υπεύθυνοι πολιτικοί και στις

δύο πλευρές. Ημουνά πάντοτε παπεισμένος ότι τα αισθήματα φιλίας μεταξύ των λαών μας μπορούν να δημιουργηθούν όταν υπάρχουν υπεύθυνες ηγεσίες.

Ερωτηθείς για τη λύση που θα ήθελε η Τουρκία στην Κύπρο ο κ. Ετζεβίτ είπε:

Δεν θα ήθελα να μιλήσω για πιθανές λύσεις τώρα. Δεν είναι τόσο σημαντικές ως συνηθίζεται να είναι διότι η Τουρκία έχει τώρα ισχυρή παρουσία στη νήσο και μπορούμε να διαβεβαιώσουμε ότι η λύση θα είναι σύμφωνα με τα τουρκικά δικαιώματα.

Η μεγάλης κυκλοφορίας εφημερίδα της Κωνσταντινούπολης "Χουριέτ" έγραψε σήμερα ότι η Τουρκία συνεχίζει να ενισχύει τις δυνάμεις της στην Κύπρο. Προσθέτει ότι 20 αποβατικά σκάφη έμπορτα στρατιωτών, αρμάτων και πυρομαχικών ανεχώρησαν από τη Μερσίνα με προορισμό την Κύπρο.

Εν τούτοις παρατηρητές στην Αγκυρα συμφωνούν ότι η Τουρκία ενισχυει πραγματικά τις δυνάμεις της στην Κύπρο, αλλά αυτό δεν μπορεί να γίνει φανερά ιδιαίτερα έπειτα από τον δημοσία συμβιβαστικό τόνο που έδωσε ο κ. Ετζεβίτ στο μήνυμά του ως και των δημοσίων ανακοινώσεων του.

Εάν πραγματικά παίζει διπλό παιγνίδι, δήλωσε ένας πολιτικός σίγουρα θα το κάνει με τη μεγαλύτερη μυστικότητα. Ένας βρετανός δημοσιογράφος που βρισκόταν χθες στη Μερσίνα, δήλωσε ότι δεν αντελήφθη τέτοιες κινήσεις.

Εάν τα πλοία αναχωρούν από τη Μερσίνα ή άλλα τουρκικά νησιά προς την Κύπρο θεωρείται σίγουρο ότι μεταφέρουν προμήθειες στις δυνάμεις τους που βρίσκονται στο νησί και ίσως προβαίνουν σε αντικατάσταση ανδρών.

Στην απάντηση του προς το συγχαρητήριο μήνυμα του κ. Ετζεβίτ χθες ο κ. Καραμανλής ανφέρει:

" Σας ευχαριστώ, για τό θερμό, ευγενικό και εμπνευσμένο μήνυμά σας για την ανάληψη των καθηκόντων μου ως πρωθυπουργού της Ελλάδος. Και εγώ είμαι πεπεισμένος, είναι σημαντικής σπουδαιότητας θέμα, ότι η δημοκρατία και η ελευθερία πρέπει να

ενισχυθούν στην περιοχή μας.

Εδώ βρίσκονται τα αληθινά συμφέροντα των χωρών μας. Διότι μόνον υπό δημοκρατικά καθεστώτα και με την υποστήριξη των λαών μας, θα διανοιγούν εποικοδομητικοί τρόποι συνεργασίας.

Συμμερίζομαι πλήρως τις απόψεις σας για την ανάγκη ειλικρινούς συνεργασίας μεταξύ των γειτονικών χωρών και συμμάχων χωρών μας σαν μέσο επεκτάσεως των αληθινών ενδιαφερόντων των και της διεθνούς θέσεως των.

Είμαι πεπεισμένος ότι σεις ως πολιτικός και διανοούμενος διεθνούς κύρους θα βοηθήσετε προς την κατεύθυνση των κοινών σκοπών. Εγώ με τη σειρά μου βεβαίως θα στηρίζομαι στη δική μας αντίληψη και συνεργασία ώστε να ανοίξουμε το δρόμο για λαμπρότερο μέλλον και για τα δυο Έθνη μας.

Εδώ βρίσκονται τα αληθινά συμφέροντα των χωρών μας. Διότι μόνον υπό δημοκρατικά καθεστώτα και με την υποστήριξη των λαών μας, θα διανοιγούν εποικοδομητικοί τρόποι συνεργασίας.

Σημμερίζομαι πλήρως τις απόψεις σας για την ανάγκη ειλικρινούς συνεργασίας μεταξύ των γειτονικών χωρών και συμμάχων χωρών μας σαν μέσο επεκτάσεως των αληθινών ενδιαφερόντων των και της διεθνούς θέσεως των.

Είμαι πεπεισμένος ότι σεις ως πολιτικός και διανοούμενος διεθνούς κύρους θα βοηθήσετε προς την κατεύθυνση των κοινών σκοπών. Εγώ με τη σειρά μου βεβαίως θα στηρίζομαι στη δική σας αντίληψη και συνεργασία ώστε να ανοίξουμε τον δρόμο για λαμπρότερο μέλλον και για τα δύο Έθνη μας".

Ο Ετζεβίτ σε δηλώσεις του αργότερα ανέφερεν ότι η Τουρκία συνέλαβε **783** αιχμαλώτους πολέμου.

Επίσημοι δήλωσαν ότι όλοι οι αιχμάλωτοι θα μεταφερθούν τελικά σε στρατόπεδα στην κυρίως Τουρκία.

Εξ άλλου ο Πολ Μάρτιν της εφημερίδας "Τάϊμς" σε άλλη ανταπόκριση του από τη Δεκέλεια (η εφημερίδα ΑΓΩΝ που παραθέτει την ανταπόκριση στις **13.11.1977** δίνει ημερομηνία **21** Ιουλίου, η οποία ωστόσο δεν

ταυτίζεται με τα γεγονότα) μετέδιδε:

Ο Ραούφ Ντενκτάς δήλωσε σήμερα ότι ο διάδρομος προς την Κερύνεια που κατέλαβαν τα τουρκικά στρατεύματα θα παραμείνει υπό τουρκική κατοχή. Άνοιξε τον δρόμο, είπε, για μια ομόσπονδη λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Ο κ. Ντενκτάς διεκήρυξε ότι οι ελληνοκύπριοι πρέπει να αντιληφθούν ότι ο δρόμος προς την ένωση κλείστηκε για πάντα.

Ομιλών για πρώτη φορά σε δημοσιογραφική διάσκεψη μετά την εισβολή, συνεβούλευσε τους ελληνοκύπριους ηγέτες να μη προσπαθήσουν να αντισταθούν στην τουρκική κατοχή.

Ο κ. Ντενκτάς χαρακτήρισε την τουρκική εισβολή ως ένα νόμιμο δικαίωμα της Τουρκίας, προσθέτοντας ότι αυτή βοήθησε στην εξεύρεση ειρηνικής λύσεως του Κυπριακού προβλήματος.

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, είπε ο κ. Ντενκτάς, αποτελούσε τον πονοκέφαλο της ελληνοκυπριακής κοινότητας και ευθύνεται για ό,τι συνέβη.

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ημερών τουρκοκύπριοι άρχισαν να κινούνται σε σπίτια που εγκατέλειψαν οι ελληνοκύπριοι στην Κερύνεια απεκάλυψεν ο κ. Ντενκτάς. Αυτό είναι ένα φυσικό θέμα. Ο διάδρομος της Κερύνειας αποτελεί μια σημαντική πόρτα και παράθυρο για τους τουρκοκύπριους και πρέπει να διατηρηθεί.

Ο κ. Κληρίδης διεψεύσθη χθες από τον κ. Γλαύκο Κληρίδη που δήλωσε ότι οι κινήσεις των τουρκικών στρατευμάτων κατά τη διάρκεια της εκεχειρίας αποτελούν κίνδυνο για την ειρήνη.

Αποτελεί γεγονός τοι οι τούρκοι επενέβησαν και οι ελληνοκύπριοι ηγέτες πρέπει να αποδεχθούν αυτό, είπε ο κ. Ντενκτάς. Πρόσθεσε ότι επληροφορήθη για τα σχέδια εισβολής τρεις ώρες πριν από τα τουρκικά στρατεύματα αποβιβασθούν.

Υποδέχθηκα τα νέα με ανάμικτα αισθήματα, είπε ο κ. Ντενκτάς. Από τη μια είπε, ησθάνθη ότι αυτό θα αποτελούσε τη λύση στο πρόβλημα, αλλά από την άλλη φοβόταν ότι θα κατέληγε σε αιματοχυσία, η

οποία θα εμφαθύνει περισσότερο την ενδοκοινοτική έλλειψη εμπιστοσύνης και προκατάληψη.

Επί του θέματος της καταλήψεως της Κερύνειας και του διαδρόμου που δημιουργήθηκε ο κ. Ντενκτάς δεν αφήκε καμιά αμφιβολία ότι οι τούρκοι σκοπεύουν αν παραμείνουν εκεί.

Είπεν ότι οι τουρκοκύπριοι υπεβάλλοντο σε διακρίσεις διότι οι έλληνες ελέγχουν όλα τα λιμάνια.

Ερωθείς κατά πόσον οι τούρκοι σκόπευαν να κρατήσουν το λιμάνι της Κερύνειας ο κ. Ντενκτάς ανεφέρθη σε δήλωση του κ. Ετζεβίτ στην οποία είχε διακηρύξει ότι οι τούρκοι βρίσκονται εκεί για να μείνουν.

Ο κ. Ντενκτάς δήλωσε ότι έχει διορισθεί έπαρχος στην περιοχή ο οποίος άρχισε εργασία.

Προσέθεσεν ότι κάθε προσπάθεια γίνεται για να επιστρέψει η ζωή σε ομαλό ρυθμό στην Κερύνεια και άφησε να εννοηθεί ότι η περιοχή της Κερύνειας θα μετατραπεί σε πλήρη τουρκική περιοχή.

Ο κ. Ντενκτάς είπεν ότι υποστήριζε λύση του κυπριακού επί της γραμμής της ομοσπονδίας. Ο μόνος τρόπος για να συζητήσουμε το πρόβλημα, σοβαρά, θα ήτο να έχουμε αναμεμιγμένες τις εγγυήτριες δυνάμεις και στη συμφωνία που θα βρίσκετο είπε.

Σχετικά με την ηγεσία της ελληνοκυπριακής κοινότητιος ο κ. Ντενκτάς είπεν ότι βλέπει με ικανοποίηση τον κ. Κληρίδη.

Είναι ένας προσωπικός φίλος και τον σέβομαι, είπεν ο κ. Ντενκτάς. Εν τούτοις παραμένει ακόμα ασαφές επί ποίας βάσεως ο κ. Κληρίδης εξελέγη και ποίος κρύβεται πίσω από αυτόν.